

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ	
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО:	СВ. ОД. МСР
	130/16

Универзитет у Бањој Луци

Факултет политичких наука

Комисија за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Предмет: Извјештај о оцјени завршног рада на другом циклусу кандидаткиње
Наталије Гвоздић

Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци на својој 53. сједници одлуком број 08/3.301-14/14, од 06.03.2014. године, именовало је Комисију за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу студијског програма социјални рад под називом *Изазови и могућности социјалног рада у предшколским установама Републике Српске*, кандидаткиње Наталије Гвоздић, у сљедећем саставу:

1. Доц. др Љиљана Крнета, доцент, ужа научна област Општа психологија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан;
2. Доц. др Небојша Мацановић, доцент, ужа научна област Општа педагогија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан;
3. Доц. др Весна Шућур-Јањетовић, доцент, ужа научна област Теорије и методологија социјалног рада, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан-ментор.

Након што је прегледала и детаљно анализирала завршни рад Наталије Гвоздић, Комисија подноси Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађеног завршног рада на другом циклусу под називом
Изазови и могућности социјалног рада у предшколским установама Републике Српске

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТКИЊИ

Наталија Гвоздић завршила је средњу економску школу у Бањој Луци 2007. године, смијер: правни техничар. На Универзитету у Бањој Луци, на Факултету политичких наука 2007. године уписала је студије социјалног рада и у децембру 2011. године је дипломирала, стекавши звање дипломирани социјални радник, са просјеком оцјена: 8,2. Стручни испит је положила на Факултету политичких наука у Бањој Луци, у децембру 2012. године. .

У пракси социјалног рада ангажована од 2010. године, и то као студент и социјални радник – волонтер у УГ „Заједно“, у Бањој Луци, те од децембра 2011. – децембра 2012. године као социјални радник, васпитач у групи – волонтер, у ЈУ Дјечији дом „Рада Врађешевић“ у Бањој Луци.

Од страних језика пасивно познаје енглески и њемачки језик. У раду на рачунару користи се програмима Microsoft Office, Интернет, програмом за обраду података SPSS.

УВОД

Завршни рад на другом циклусу студијског програма социјални рад под називом *Изазови и могућности социјалног рада у предшколским установама Републике Српске* има 89 страница (укључујући и 5 страница прилога).

Пет главних поглавља чине Увод, Категоријално дефинисање основних појмова, које чине 4 поднаслови, Теоријско-методолошки дио, Резултати истраживања, Дискусија и Закључна разматрања. У оквиру поглавља садржано је 28 потпоглавља.

На крају рада наводи се библиографија са 69 извора, студија и научних чланака, као и два интернет-извора.

Приказ детаљне структуре рада

УВОД

I дио

1. ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ И ЊИХОВЕ ФУНКЦИЈЕ

1.1. Васпитно-образовна функција предшколских установа

1.2. Превентивно-здравствена функција предшколских установа

1.3. Социјална функција предшколских установа

2. УЛОГА И ЗНАЧАЈ ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА

2.1. Циљеви и задаци предшколског васпитања и образовања

- 2.2. Дјелатност предшколских установа
- 2.3. Предшколско васпитање и образовање у Републици Српској
- 2.4. Укључивање приватног сектора у рјешавање проблема збрињавања дјецe у предшколске установе
- 2.5. Улога локалне заједнице у остваривању права на предшколако васпитање и образовање
3. СТРУЧНИ САРАДНИЦИ У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА
  - 3.1. Законска регулатива рада стручних сарадника у предшколским установама Републике Српске
  - 3.2. Улога и значај педагога у стручном тиму предшколских установа
  - 3.3. Улога и значај психолога у стручном тиму предшколских установа
  - 3.4. Улога и значај социјалног радника у стручном тиму предшколских установа
  - 3.5. Улога и значај дефектолога у стручном тиму предшколских установа
4. СОЦИЈАЛНИ РАД У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ
  - 4.1. Циљеви социјално града у предшколским установама
  - 4.2. Подручја социјално града у предшколским установама
  - 4.3. Методе социјално града у предшколским установама
  - 4.4. Социјални рад и развијање сарадње између предшколске установе и породице
  - 4.5. Предшколске установе и њихове социјалне мреже

II дио

1. ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР

- 1.1. Проблем истраживања
- 1.2. Предмет истраживања
- 1.3. Циљеви и задаци истраживања
  - 1.3.1. Општи циљ
  - 1.3.2. Задаци истраживања
- 1.4. Систем хипотеза
  - 1.4.1. Генерална хипотеза
  - 1.4.2. Посебне и појединачне хипотезе
- 1.5. Методологија истраживања
  - 1.5.1. Начин провођења истраживања
  - 1.5.2. Узорак испитаника
  - 1.5.3. Мјерни инструменти
  - 1.5.4. Методе обраде података
- 1.6. Научна и друштвена оправданост истраживања

III дио

1. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

- 1.1. Друштвена брига о дјеци и породици у предшколским установама Републике Српске
- 1.2. Развијеност капацитета предшколских установа у Републици Српској
- 1.3. Изазови и могућности социјалног рада у предшколским установама Републике Српске
- 1.4. Стање и могућности мултидисциплинарних тимова у предшколским установама Републике Српске

IV дио

ДИСКУСИЈА

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

ЛИТЕРАТУРА

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Полазећи од формулације проблема, кандидаткиња у раду наглашава потреба за разумијевање да су предшколске установе посебне, јединствене и специфичне установе. Оне имају свој посебан идентитет због чињенице да остварују истовремено неколико значајних функција: васпитно-образовну, здравствену и социјалну функцију. Управо ове функције чине предшколске установе другачијим од осталих друштвених установа. Социјална функција може да се посматра и кроз призму подизања квалитета родитељства и дјетињства у друштвеном окружењу породице. Остваривање социјалне функције омогућава и успјешно спровођење превентивно-здравствене и васпитно-образовне функције са којима треба да стоји у односу јединства, повезаности и условљености.

Предмет овог истраживања односи се на анализу значаја предшколских установа, њихову улогу и доступност на територији Републике Српске, укључујући и актуелне проблеме са којима се сусрећу предшколске установе, те истражити постојање социјалног рада у поменутим установама. Постојање социјалног рада у предшколским установама је од посебног значаја за саму установу, али и за друштво у цјелини, јер доприноси прецизнијем идентификовању подручја рада установе као и успостављању везе и односа са окружењем, пружа помоћ породици у вршењу њених функција и доприноси побољшању сарадње установе и породице, што и јесте основни задатак социјалне функције предшколских установа.

Према томе, општи циљ овог истраживања односио се на утврђивање заступљености васпитно-образовне, здравствене и социјалне функције у предшколским установама Републике Српске, са посебним акцентом на послове социјалног радника и активности у области социјалне заштите. Истраживање је довело до спознаје о томе колико ове установе доприносе олакшавању родитељства и дјетињства, са којим капацитетима располажу и колико су доступне дјечи и породици, те каква је структура и функционисање стручних тимова у предшколским установама.

Како би се дошло до наведених сазнања, задаци истраживања су укључивали и слjedeће:

- Испитати у којој мјери су заступљене васпитно-образовне, здравствене и социјалне функције у предшколским установама Републике Српске;
- Испитати физичке капацитете, обухват и доступност предшколских установа у Републици Српској;

- Испитати позицију социјалног рада у предшколским установама;
- Испитати структуру и функционисање стручних тимова у предшколским установама у Републици Српској.

Хипотетички оквир рада

Главна хипотеза постављена у овом раду полази од претпоставке да капацитети предшколских установа у Републици Српској не задовољавају потребе дјече и породица, да три најзначајније функције предшколских установа: васпитно-образовна, здравствена и социјална функција, нису равноправно заступљене, те да у предшколским установама преовладава васпитно-образовни рад, док социјални рад није довољно укључен у основне процесе васпитања, образовања, социјализације дјече и сарадње са породицом.

У циљу доказивања главне хипотезе, постављене су четири посебне хипотезе.

Прва посебна хипотеза полази од тога да у предшколским установама Републике Српске друштвена брига о дјечи и породици није равномјерно заступљена. Друга посебна хипотеза претпоставља да капацитети предшколских установа у Републици Српској нису довољно развијени и не задовољавају потребе дјече и породице. Трећа хипотеза полази од претпоставке да социјални рад нема јасно дефинисану позицију у предшколским установама у Републици Српској, док четврта посебна хипотеза претпоставља да су стручни тимови предшколских установа у Републици Српској мултидисциплинарни и обављају све функције предшколских установа у домену друштвене бриге о дјечи.

Методолошки оквир рада

У циљу испитивања рада предшколских установа у Републици Српској, а у сврхи испитивања постављених хипотеза, као и дефинисању изазова и могућности социјалног рада у њима, спроведено теоријско-емпиријско истраживање, уз примјену низа општих научних метода као што су анализа, синтеза, метода разумијевања, статистичка метода уз графичко и табеларно приказивање резултата, примјењиване су и неке посебне методе, као што су: анализа садржаја докумената и испитивање. Анализом садржаја прикупљена су сазнања о теоријским основама предмета истраживања, као и о законским оквирима предшколског васпитања и образовања у Републици Српској, а у емпиријском дијелу истраживања кориштен је метод испитивања путем упитника који

је намјенски конструисан за потребе овог истраживања. Анкетни упитник се састојао из 22 питања, распоређена у двије групе. Прву групу питања чине општа питања о установи и испитанику, а друга група питања усмјерена је на сам предмет истраживања.

Истраживање је спроведено у периоду од 04. маја до 25. суну 2015. године, а статистичка обрада података је завршена 30. септембра 2015. године. Статистичка обрада података извршена је помоћу статистичког софтвера СПСС 13. Истраживањем су обухваћене предшколске установе у 41 општини у Републици Српској, а прикупљени су подаци из 28 јавних и 3 приватне предшколске установе. Популацију која је обухваћена овим истраживањем чине чланови управе предшколских усанова и стручних тимова.

Резултати истраживања и закључак

На основу проведеног истраживања, кандидаткиња закључује да се предшколско образовање у Републици Српској остварује у јавном и приватном сектору. Без обзира на сектор у којем се остварује, Министарство просвјете и културе Републике Српске прописује Програм предшколског васпитања, а на основу тог програма стручни тимови развијају програме васпитања и образовања за конкретну васпитну групу. Надаље, без обзира што сва дјеца имају право на предшколско васпитање и образовање, сва дјеца и њихове породице немају услове да остваре то право. Најчешћи разлози који иду у прилог поменутој чињеници односе се на економске и финансијске неприлике, те територијално-просторне карактеристике. Кандидаткиња закључује да за ублажавање и превазилажење ових проблема код многих породица, неопходно је ангажовање већег броја социјалних радника и укључивање социјалних служби као партнера у развоју предшколских усанова. У прилог реченом, кандидаткиња образлаже да суштина социјалног рада у предшколским усановама треба да се огледа у раном откривању и превенцији различитих проблема и животних тешкоћа дјеце и породице, али и у бављењу проблемима, потребама и поремећајима функционисања дјеце у окружењу. Утврђено је да ваћина предшколских усанова занемарује и/или недовољно остварује социјалну функцију, те се активности углавном остварују кроз васпитно-образовну функцију, и дјелимично кроз превентивно-здравствену.

Кандидаткиња на крају закључује да насупрот потреби за социјалним радом у предшколским усановама и даље не постоји план запошљавања социјалних радника,

те да активности треба да се усмјере на промоцију струке социјалног рада у предшколским установама..

ДРУШТВЕНИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Сврха овога рада била је да се допринесе схватању значаја социјалног рада у предшколским установама, не само због остваривања права дјецe на предшколско васпитање и образовање, већ и због друштвене бриге и пружања подршке дјеци и породици током процеса социјализације, посебно имајући у виду значај предшколских установа као фактора социјализације.

Друштвени значај рада огледа се кроз чињеницу која указује на значај предшколског образовања и васпитања за свако друштво. Ријетка су истраживања у области предшколског васпитања, а још рјеђа у области социјалног рада у предшколским установама Републике Српске. *Научни значај* овог рада управо лежи у чињеници да овај рад обезбјеђује податке значајне за преузимање адекватних активности у области унапређења друштвене бриге о дјеци, не само кроз повећање капацитета предшколских установа, њихове доступности, већ и у јачању капацитета стручних служби кроз ангажовање социјалних радника у предшколске установе Републике Српске.

ЗАКЉУЧЉАК И ПРИЈЕДЛОГ

Комисија сматра да је кандидаткиња Наталија Гвоздић обавила истраживање у складу са пријављеном темом и да њен завршни рад садржи битне елементе научног истраживања и обиљежја самосталног дјела. У раду су систематизована шира теоријска сазнања о предмету истраживања, те представљени резултати емпиријског истраживања..

Комисија сматра да је тема логички досљедно обрађена, да су подаци доведени у везу са хипотезама и да су потврдили главне хипотетичке ставове. Рад проширује сазнања о социјалном раду у предшколским установама уопште, те о изазовима и могућностима у тренутном контексту предшколског васпитања и образовања Републике Српске. На тај начин представља добру основу за даља истраживања у овој области.

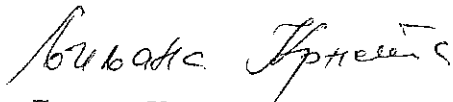
Имајући у виду наведене чињенице и оцјене, Комисија Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Баној Луци

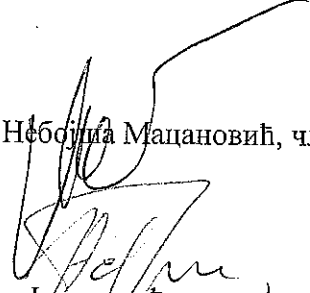
ПРЕДЛАЖЕ

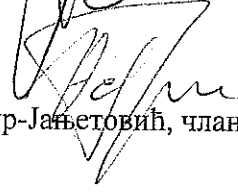
да Наталији Гвоздић одобри јавну одбрану завршног рада на другом циклусу из области студија социјалног рада на тему *Изазови и могућности социјалног рада у предшколским установама Републике Српске*.

Бања Лука, 25. јануар 2016. године

КОМИСИЈА:

Доц. др Љиљана Крнета, предсједник

Доц. др Небојка Мацановић, члан

Доц. др Весна Шућур-Јањетовић, члан-ментор